

Obsah dokumentu

1. Základné údaje	1
1.1 Názov	1
1.2. Vymedzenie chráneného územia	1
1.2.1 Súpis krajov a okresov, na ktorých sa chránené územie nachádza	1
1.2.2 Súpis katastrálnych území, na ktorých sa chránené územie nachádza	1
1.2.3 Súpis listov katastrálnych a lesníckych máp s vymedzením hranice chráneného územia a jeho ochranného pásma s uvedením aktuálneho stavu	1
1.2.4 Súpis listov základných máp (M 1:50 000) s vymedzením hranice chráneného územia	2
1.3 Výpis z lesných hospodárskych plánov	2
1.4 Členenie na ekologicko-funkčné priestory a zóny	2
1.5 Celková výmera chráneného územia v členení podľa druhov pozemkov a zón	2
1.6 Prírodné pomery	2
1.6.1 Geografická a geomorfologická charakteristika	2
1.6.2 Geologická a pôdna charakteristika	2
1.6.3 Hydrologická a klimatická charakteristika	2
1.6.4 Charakteristika vegetácie	3
1.6.5 Charakteristika fauny	3
1.7 Zhodnotenie vzťahu k územnoplánovacej dokumentácii regiónu a dotknutých obcí	3
2 Zhodnotenie základných antropogénnych vplyvov v území a v jeho kontaktnej zóne s návrhom zásad racionálneho využívania územia	4
3 Podrobnosti o ochrane	4
3.1 Odôvodnenie ochrany	4
3.2 Ciele ochrany na dosiahnutie priaznivého stavu	4
3.3 Podrobnosti o podmienkach ochrany	4
3.4 Ekonomické zhodnotenie dopadu uplatňovania príslušného stupňa ochrany s dlhodobým výhľadom limitov, regulatív a opatrení	6
4 Návrh technického vybavenia územia	6
4.1 Opis technického vybavenia	6
4.2 Mapa technického vybavenia	6
5 Prílohy	6
5.1 Prehľad odbornej literatúry a použitých odborných podkladov	6

1. Základné údaje

1.1 Názov

Chránený areál (CHA) Pažica

1.2 Vymedzenie chráneného územia

1.2.1 Súpis krajov a okresov, na ktorých území sa chránené územie nachádza

Chránené územie sa nachádza v Prešovskom kraji a v okrese Levoča.

1.2.2 Súpis katastrálnych území, na ktorých území sa chránené územie nachádza

Chránené územie sa nachádza v katastrálnom území mesta Spišské Podhradie.

1.2.3 Súpis listov katastrálnych a lesníckych máp s vymedzením hranice chráneného územia a jeho ochranného pásma s uvedením aktuálneho stavu

Chránené územie je vymedzené na listoch katastrálnych máp VS XVII-10-cg, VS XVII-10-ch, VS XVII-10-dg, VS XVII-10-dh, stav k 30. 6. 2013.

Ochranné pásmo sa nevymedzuje.

1.2.4 Súpis listov základných máp (M 1 : 50 000) s vymedzením hranice chráneného územia

Chránené územie je vymedzené na liste základnej mapy (M 1:50 000) 37-21.
Ochranné pásmo sa nevymedzuje.

1.3 Výpis z lesných hospodárskych plánov

Na území chráneného areálu sa lesné porasty nenachádzajú.

1.4 Členenie na ekologicko-funkčné priestory a zóny

Vzhľadom na podobné ekologické podmienky a podobný spôsob starostlivosti o biotopy územie nie je členené na ekologicko-funkčné priestory a zóny, na celom území je navrhnutý aj rovnaký – druhý stupeň ochrany.

1.5 Celková výmera chráneného územia v členení podľa druhov pozemkov a zón

Rozloha navrhovaného Chráneného areálu Pažica je 24,07 ha. Navrhované chránené územie tvoria poľnohospodárske pozemky na výmere 24,07 ha. Ochranné pásmo chráneného areálu sa nevyhlasuje.

1.6 Prírodné pomery

1.6.1 Geografická a geomorfologická charakteristika

Navrhované územie európskeho významu Pažica sa nachádza v Prešovskom kraji, okrese Levoča, v Hornádskej kotline v nadmorskej výške 490 – 522,7 m n. m.

Chránené územie sa nachádza v geomorfologickom celku Hornádska kotlina a jej podcelku Podhradská kotlina.

Z hľadiska základných morfoštruktúr leží územie na vrásovoblokovej fatransko-tatranskej morfoštruktúre, v negatívnej morfoštruktúry (priekopové prepadliny a morfológické depresie kotlín). Z hľadiska typu erózo-denudačného tvorí reliéf tohto územia reliéf kotlinových pahorkatín. Z hľadiska morfológicko-morfometrických typov leží územie v mierne členitej pahorkatine.

1.6.2 Geologická a pôdna charakteristika

Geologický podklad tvoria kvartérne travertíny na paleogéne vnútorných Karpát, tvorené pieskovecami, vápnitými ílovcami – flyšmi (hutianske a zuberské súvrstvie). Travertínová kopa Pažica, na časti povrchu ktorej sa chránené územie nachádza, predstavuje po Dreveníku druhý najstarší travertínový útvar v systéme spišskopodhradských travertínov.

Územie sa nachádza v oblasti s výskytom kambizemí modálnych a kultizemných nasýtených, sprievodných kambizemí pseudoglejových, zo zvetralín pieskovecovo-ílovcových hornín (flyš). Samotná travertínová kopa je pokrytá pôdami typu terra rosa. Pôdy sú hlinité až ílovito-hlinité, neskeletnaté až slabo kamenité (0 – 20 %), s vlhkým vlhkosťným režimom.

1.6.3 Hydrologická a klimatická charakteristika

Územie leží v povodí Hornádu, odvodňované je Klčovským potokom, ktorý je prítokom Hornádu, a Vavrincovým potokom, ktorý je prítokom Margecianky, potoka Branisko a Hornádu.

Územie sa nachádza v mierne teplom, mierne vlhkom dolinovom/kotlinovom okrsku so studenou zimou (M2) mierne teplej oblasti (M), charakterizovanom priemerným počtom letných dní (s denným maximom teploty vzduchu ≥ 25 °C) za rok menej ako 50, s teplotami v januári do -5 °C a v júli nad 16 °C.

1.6.4 Charakteristika vegetácie

Podľa fyto geografického členenia Slovenska patrí územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpathicum occidentale*), v ktorej leží v obvode flóry vnútrokarpatských kotlín (*Intercarpaticum*) a jeho fyto geografickom okrese Podtatranské kotliny, podokres Spišské kotliny. Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia patrí územie do ihličnatej zóny, okresu Hornádska kotlina.

Potenciálne by vegetáciu západnej časti územia tvorili karpatské dubovo-hrabové lesy, lokálne v najextrémnejších polohách aj dubové lesy. Súčasnú vegetáciu tvoria biotopy európskeho významu Tr 1 Suchomilné trávinnobylinné a krovinové porasty na vápnom substráte (kód Natura 2000 6210), Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (kód Natura 2000 6510), Sk1 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (kód Natura 2000 8210).

Lokalita predstavuje plochy teplomilných spoločenstiev s ojedinelým výskytom druhu európskeho významu poniklec slovenský (*Pulsatilla slavnica*) a vzácných druhov ako kozinec dánsky (*Astragalus danicus*), ľan rakúsky (*Linum austriacum*), deväťorníkovec skalný (*Rhodax rupifragus*), ktoré sa dlhodobou hospodárskou činnosťou človeka vytvorili a udržali na travertínových lokalitách vo východnej časti Hornádskej kotliny.

Územie je súčasťou rozsiahleho reálneho koridoru bioty na rozhraní Hornádskej kotliny a Levočských vrchov, ktorým recentne prenikajú do vnútra Karpát panónske prvky.

1.6.5 Charakteristika fauny

Územie spadá do priestoru zoogeografickej provincie Karpaty, oblasti Západné Karpaty a ich vonkajšieho obvodu. Z hľadiska živočíšnych regiónov je zoogeografické členenie územia do vonkajšieho obvodu oblasti Západných Karpát a jeho podtatranského okrsku. Zoogeografické členenie sa delí na dva biocykly. V terestrickom biocykle patrí chránené územie do podkarpatského úseku provincie listnatých lesov, v limnickom biocykle patrí do slanskej časti potiského okresu severopontického úseku pontokaspickej provincie.

V území sa vyskytujú z obojživelníkov chránený druh národného významu ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*Pseudepidalea viridis*), z plazov chránené druhy národného významu jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*).

Z vtákov sa tu vyskytuje viacero druhov spevavcov, z chránených druhov európskeho významu strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*). Z dravcov tu loví chránený druh európskeho významu orol kriľavý (*Aquila pomarina*), chránené druhy národného významu myšiak hôrny (*Buteo buteo*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*) a sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), významný je výskyt chránených druhov národného významu prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*) a jarabice poľnej (*Perdix perdix*).

Z cicavcov sa z chránených druhov európskeho významu v území vyskytuje syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*), z druhov národného významu sa v území vyskytuje kuna lesná (*Martes martes*), jež (*Erinaceus concolor*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), bielozubka bielobruchá (*Crocidura leucodon*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), hranostaj čiernochovtý (*Mustela erminea*).

1.7 Zhodnotenie vzťahu k územnoplánovacej dokumentácii regiónu a dotknutých obcí

Vyhlasenie CHA Pažica nie je v rozpore s územným plánom mesta Spišské Podhradie, schváleným 29. 10. 2009 (č. uznesenia MZ-8-9-B-3, č. VZN 2/2009). Je v ňom zahrnuté ako územie európskeho významu.

2 Zhodnotenie základných antropogénnych vplyvov v území a v jeho kontaktnej zóne s návrhom zásad racionálneho využívania územia

V súčasnosti má najväčší vplyv na územie upustenie od spásania a nevyužívanie pastvín na časti územia.

Pre racionálne využívanie územia treba na časti územia odstrániť drevinovú vegetáciu a s určitými usmerneniami obnoviť pastvu, prípadne aj kosbu plôch.

3. Podrobnosti o ochrane

3.1 Odôvodnenie ochrany

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (6210) a druhu európskeho významu syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*).

Územie je súčasťou súvislej európskej siete chránených území NATURA 2000. Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu, bolo zaradené ako navrhované územie európskeho významu pod označením SKUEV0105 Spišskopodhradské travertíny (Travertíny pri Spišskom Podhradí). Rozhodnutím Komisie 2008/26/ES z 13. novembra 2007 bol podľa smernice Rady 92/43/EHS prijatý zoznam lokalít európskeho významu v Alpskej biogeografickej oblasti, ktorej súčasťou je aj predmetné územie.

3.2 Ciele ochrany na dosiahnutie priaznivého stavu

Cieľom ochrany je zachovanie alebo zlepšenie priaznivého stavu komplexu biotopov Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (6210). Zachovanie alebo zlepšenie priaznivého stavu biotopov je navrhované prostredníctvom rámcových manažmentových opatrení:

- zabezpečiť predchádzanie poškodenia biotopov a biotopov druhov ako aj významného rušenia druhov, pre ktoré je chránené územie navrhované na vyhlásenie,
- zabezpečiť aby nedošlo (s výnimkou ustanovenia 6.4 smernice o biotopoch) k nepriaznivému ovplyvneniu „integrity“ ÚEV v dôsledku akéhokoľvek plánu alebo projektu, ktorý nie je priamo spojený/určený pre manažment ÚEV, ale ktorý môže mať významný vplyv na ÚEV buď samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi,
- nefragmentovať územie na menšie časti,
- zabezpečiť vhodný manažment sysľovísk v prospech udržania populácie sysľa pasienkového,
- spolupracovať s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov na monitoringu a manažmente územia,
- podporovať vlastníkov a užívateľov pozemkov vo vhodnom manažmente formou informovanosti o možnosti finančných podpôr zo zdrojov EÚ,
- podporovať tradičné hospodárenie formou kosenia a pastvy,
- eliminovať invázne druhy rastlín, vrátane drevín,
- podporovať a rozvíjať ekosystémové služby územia.

3.3 Podrobnosti o podmienkach ochrany

Vymedzené územie je podľa § 21 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon“) zaradené do kategórie chránený areál

s navrhovaným druhým stupňom ochrany. Stupeň ochrany je stanovený na základe potrieb územia, ktoré vyžaduje určité regulačné a rekonštrukčné zásahy s cieľom zachovať alebo zlepšiť priaznivý stav trávobylinných biotopov. Ochranné pásmo sa nevymedzuje.

Pre navrhovaný 2. stupeň ochrany zákon v § 13 definuje zakázané činnosti a činnosti vyžadujúce súhlas orgánu ochrany prírody, z nich sú ďalej uvedené vybrané identifikované činnosti:

(1) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, je zakázaný

- a) vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo letištného priestoru,
- b) vjazd a státie s bicyklom na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy.

(2) Na území, na ktorom platí druhý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) umiestnenie výsadby drevín a ich druhové zloženie za hranicami zastavaného územia obce mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, a energetických porastov na poľnohospodárskej pôde,
- b) likvidáciu existujúcich trvalých trávnych porastov s výnimkou činnosti povoľovanej podľa osobitných predpisov,
- d) oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,
- e) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajnenie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek, umiestnenie košiara, stavby a iného zariadenia na ich ochranu,
- f) vykonávanie technických geologických prác, banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankským spôsobom,
- g) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia za hranicami zastavaného územia obce,
- h) aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha,
- i) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, náučného chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy alebo mototrasy,
- j) vykonávanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností ozbrojenými zbraňami a ozbrojenými silami mimo vojenských priestorov a vojenských obvodov; vykonanie prípravy alebo výcviku a s nimi súvisiacich činností v oblasti civilnej ochrany, Hasičským a záchranným zborom, alebo zložkami integrovaného záchranného systému za hranicami zastavaného územia obce,
- l) umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia, ako je konštrukcia alebo zariadenie na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov, scénickej stavby pre film alebo televíziu za hranicami zastavaného územia obce,
- n) použitie zariadenia spôsobujúceho svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovanosť hudbu mimo uzavretých stavieb.

(3) Zákaz podľa odseku 1 sa nevzťahuje na vjazd alebo státie vozidla vrátane motorovej trojkolky, motorovej štvorkolky a snežného skútra

- a) slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníčkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku, na ktorý sa vzťahuje tento zákaz,
- b) na miesta, ktoré orgán oprávnený podľa tohto zákona na vyhlásenie (ustanovenie) chráneného územia a jeho ochranného pásma (§ 17) vyhradí najmä všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým vyhlasuje chránené územie a jeho ochranné pásmo (§ 17), návštevným poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§ 20) alebo zoznamom

týchto miest uverejneným na úradnej tabuli tohto orgánu a úradnej tabuli dotknutej obce,
c) ak jeho vjazd alebo státie boli povolené podľa osobitného predpisu.

(4) Súhlas podľa odseku 2 písm. e), k) a n) sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v odseku 3 písm. b).

3.4. Ekonomické zhodnotenie dopadu uplatňovania príslušného stupňa ochrany s dlhodobým výhľadom limitov, regulatív a opatrení

Územie je súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území (tzv. Natura 2000). Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu (ďalej len „Výnos“) bolo zaradené ako navrhované územie európskeho významu. Navrhované územia európskeho významu schválila Európska Komisia. Dňa 13. novembra 2007 bolo vydané rozhodnutie Komisie ES K(2007)5404, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v panónskom biogeografickom regióne a dňa 25. januára 2008 bolo vydané rozhodnutie Komisie ES K(2008)271, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma zoznam území európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne, ktorého súčasťou je aj predmetné územie.

Vzhľadom k tomu, že v zmysle § 27 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa územie európskeho významu uvedené v národnom zozname schválenom výnosom MŽP SR považuje za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname, vyhlásenie chráneného územia nezvyšuje požiadavky na štátny rozpočet.

4 Návrh technického vybavenia územia

4.1 Opis technického vybavenia

Na základné označenie chráneného areálu treba použiť 5 ks normalizovaných tabúl so štátnym znakom Slovenskej republiky a nápisom „CHRÁNENÝ AREÁL“. Chránený areál bude mať červené obvodové značenie na hraničných stĺpoch vo vyhotovení, ktoré stanovuje § 19 ods. 6 a 7 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

4.2 Mapa technického vybavenia

Umiestnenie navrhovaných prvkov technického vybavenia je znázornené na kópii mapy, ktorá je súčasťou prílohy k projektu.

5 Prílohy

5.1 Prehľad odbornej literatúry a použitých odborných podkladov

KOLEKTÍV AUTOROV (2002): Atlas krajiny SR. 1. vydanie. Bratislava, MŽP SR Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, 344 s.

POLÁK, P., SAXA, A., (eds.) 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

STANOVÁ, V., VALACHOVIČ, M. (eds.) 2002: Katalóg biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 s.

STANOVÁ ŠEFFEROVÁ, V., PLASSMAN ČIERNA, M. (eds.) 2011: Manažmentové modely pre údržbu, ochranu a obnovu biotopov. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 41 s.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2000 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu